

Związek Patriotów Polskich

obchodzi drugą rocznicę swojego istnienia

MOSKWA, (Polpress). — W dniu 10 czerwca odbyło się uroczyste zebranie z okazji drugiej rocznicy istnienia Związku Patriotów Polskich w ZSRR. Na posiedzeniu uczestniczyli liczni przedstawiciele kolonii słowiańskich oficerowie i generalicja Armii Czerwonej oraz żołnierze Wojska Polskiego. Uroczyste posiedzenie zajął członek Zarządu Głównego ZPP, ZSRR akademik ob. J. Panas, który podkreślił zasługi ZPP w sprawie mobilizacji obywateli polskich, mieszkających w ZSRR do walki o wyzwolenie Ojczyzny spod jarzma faszystowskich zaborców. Ambasador R. P. w ZSRR ob. Zygmunt Modzelewski w swojej mowie m. in. podkreślił, że ZPP w działalności swojej stale zmierzał do uwolnienia Ojczyzny z rąk wroga. ZPP obrał drogę przyjaźni ze Związkiem Radzieckim. Przyjaźń ta, oświadczył ambasador, stała się podstawą obecnej polityki zagranicznej wolnej Polski. Przyjaźń ta wpływa nie tylko na poczucia wdzięczności dla narodu radzieckiego, dla bohaterów Armii Czerwonej i dla wielkiego wodza Narodów ZSRR Marszałka Stalina, lecz opiera się przede wszystkim na realnych wzajemnych interesach obu krajów, na wspólnym dążeniu do utrzymania pokoju w Europie i utworzenia trwałej bazy bezpieczeństwa celem udaremnienia w przyszłości prób agresji niemieckiej. Referat o 2-letniej działalności Związku

ku, wygłosił generalny sekretarz zarządu głównego ZPP ob. A. Juskiewicz. Najważniejszym osiągnięciem ZPP, podkreślił mówca, jest organizacja pierwszej dywizji im. Kościuszki, która stała się załóżkiem Wojska Polskiego. ZPP stworzył na terenie ZSRR sieć polskich szkół, w których 20.000 dzieci kształci się obecnie w języku ojczystym. Wspominając o pomocy materialnej dla obywateli polskich, mieszkających w ZSRR, mówca wspominał o ogrom-

nej pomocy Rządu Radzieckiego, który w czasie wojny dostarczył polskiej ludności wiele różnego rodzaju produktów. Następnie przemawiali Przewodniczący Komitetu Wszechrzeczności w Moskwie gen. Gundorow oraz mjr. Armii Ludowej Grabski. Zebranie zostało zakończone okrzykami na cześć Związku Radzieckiego i Marszałka Stalina oraz wysłaniem depesz do Prez. KRN ob. Bieruta i do Premiera Rządu Tymczasowego RP, ob. Osóbki-Morawskiego.

Zaostrzenie sytuacji we Włoszech

RZYM. — Na prośbę członków swego gabinetu i partii zgodził się premier Bonomi na prowadzenie rządu jeszcze przez kilka dni. W Rzymie i Mediolanie odbywają się konferencje w sprawie utworzenia nowego rządu.

Partie włoskie nie mogą osiągnąć porozumienia i ustalić osoby przyszłego premiera. Sytuacja uległa dalszemu zaostrzeniu do tego stopnia, że Komitet Wyzwolenia Narodowego w Mediolanie nosi się z zamiarem utworzenia własnego rządu tymczasowego we Włoszech północnych.

Na łamach prasy toczy się polemika między partią socjalistyczną a chrześcijańsko-demokratyczną.

Piotr Nenni w artykule, ogłoszonym na łamach „Avanti“, zarzucił chrześcijańskim demokratom, że znajdują oni się pod wpływem reakcyjnych obszarników Włoch po-

ludniowych i wielkich przemysłowców Włoch północnych.

WIEC MANIFESTACYJNY JUGOSŁOWIAN W TRIEŚCIE

BELGRAD (Polpress). — W Trieście przed ratuszem odbył się wielki wiec manifestacyjny Jugosłowian — mieszkańców Triestu, z udziałem około 10.000 osób. Na murach ratusza widniały transparenty z napisami: „Niech żyje Tito!“, „Niech żyje Stalin!“, „Jedność w walce z faszyzmem!“, „Jedność przy odbudowie kraju!“, „Niech żyją nasi antyfaszystowscy sprzymierzeńcy!“. Przed mikrofonem, ustawionym na trybunie pośród placu wygłoszono szereg przemówień, w których podkreślono konieczność połączenia wszystkich Słowian południowych w ramach federacyjnej Jugosławii, pod przewodnictwem marsz. Tito.

Gen. Eisenhower obywatelem honorowym Londynu

LONDYN. — W dniu wczorajszym w godzinach południowych odbyła się w White-Hall uroczystość nadania generałowi Eisenhowerowi honorowego obywatelstwa Londynu. Miecz honorowy, który miał być uroczysto wręczony gen. Eisenhowerowi, niestety nie został wykonany na czas. W zastępstwie wręczono na razie generałowi Eisenhowerowi pamiątkowy miecz Wellingtona. W czasie uroczystości gen. Eisenhower wygłosił krótkie przemówienie, w którym stwierdził między innymi, że warunki życia w Niemczech nie powrócą nigdy do takiego stanu, który umożliwiłby Niemcom nowy wzrost militarystyki i przyszłą agresję. Jest wielu Niemców, którzy chcą teraz przyjaźni z obozem narodów zjednoczonych — stwierdził gen. Eisenhower — szkoda tylko, że stan ten zaistniał dopiero teraz, po pogromie Niemiec hitlerowskich. „Z własnego doświadczenia stwierdziłem — powiedział gen. Eisenhower — że każdy Niemiec w chwili odniesionego triumfu jest butny i arogancki, w chwili zaś kłeski i upokorzenia — bardzo uprzejmy, łagodny i pokorny“. W dalszym ciągu przemówienia gen. Eisenhower podziękował Anglii na gościnie, wzięzoną żołnierzom amerykańskim. Gościna ta zacieśniła jeszcze bardziej więzy, łączące naród amerykański z narodem brytyjskim. Wielu Amerykan — oświadczył gen. Eisenhower — chce obecnie spędzić swoje urlopy

na terenach Anglii, a nie w ojczyźnie“. Dzienniki brytyjskie wyrażają się z wielką serdecznością i czcią o generale Eisenhowerze. „Daily Telegraph“ poświęca wiele miejsca osobie generała i jego zaletom charakteru. „Narody Zjednoczone — pisze „Daily Telegraph“ — mają wiele do zawdzięczenia gen. Eisenhowerowi. Jego strategia i dowództwo sprawiły, że wojska alianckie złamały opór niemiecki i pod jego dowództwem połączyły się z bratnią Armią Czerwoną, przypieczętując tym samym klęskę Niemiec. W osiągnięciach tych można ocenić wielkość i geniusz tej wybitnej osobistości“.

„Daily Sketch“ pisze, że skromność i brak autoreklamy gen. Eisenhowera są znane w całym Imperium. Tym niemniej jednak osoba gen. Eisenhowera stała się bardzo popularną wśród narodu brytyjskiego. Anglicy cieszą się bardzo z tego, że zaszczytne honorowe obywatelstwo Londynu zostało przyznane właśnie jemu.

ZAKAZ KOLPORTAŻU PRASY FRANCUSKIEJ W SYRII

LONDYN (Polpress). — Agencja Reutersa donosi, że rząd syryjski zabronił przywozu i rozpowszechniania francuskich książek i prasy. Władze syryjskie przejęły zarząd poczty, telegrafu, radia i telefonów.

Powojenne problemy gospodarcze Anglii

LONDYN (Polpress). — Opinia angielska jest w wysokim stopniu zafaferowana powojennymi zagadnieniami gospodarczymi w Anglii. Prowadzenie wojny wymagało od Anglii wielkiego wysiłku gospodarczego. Wydatki wojenne Anglii do chwili obecnej prawie czterokrotnie przewyższyły wydatki jej za okres całej poprzedniej wojny światowej. Dług państwa wzrósł do 20 miliardów funtów szterlingów. W okresie przedwojennym wynosił on 8 miliardów. Podczas wojny przemysł wchłonął około 3 1/2 miliona ludzi, w tej liczbie 2 miliony kobiet.

Głównym zagadnieniem, które niepokoi przeciętnego Anglika, jest kwestia zapewnienia pracy po wojnie. Z ogólnej liczby 10 milionów ludzi, zatrudnionych obecnie w przemyśle wojennym, albo też będących w armii, większa część może stanąć wobec groźby bezrobocia.

Zagadnienie pracy jest bezpośrednio związane z problemem rynków zagranicznych. Anglia eksportowała około 1/5 swej

produkcji przemysłowej. — importowała zaś 2/3 niezbędnych produktów żywnościowych. W oficjalnych oświadczeniach stwierdza się, że dla utrzymania stopy życiowej na poziomie przedwojennym Anglia powinna eksportować przynajmniej o 50% więcej, niż przed wojną. A tymczasem zmniejszyły się możliwości dochodów z zagranicznych inwestycji. Na budżecie państwowym ciążyć będzie całym swym brzemieniem zwiększony dług wewnętrzny i zagraniczny.

LABOUR PARTY PRZECIW KONSERWATYSTOM

LONDYN. — Prasa angielska w dalszym ciągu omawia 1-sze przemówienia wyborcze, wygłoszone przez przywódców największych partij politycznych. Ze szczególnym zainteresowaniem przyjęli Anglicy przemówienie b. ministra dla spraw Szkocji Toma Johnstona, członka Labour Party. Tom Johnston polemizując z konserwatystami podkreślił, że życie gospodarcze

List Marsz. Stalina do Prez. Trumana

MOSKWA. — W trzecią rocznicę zawarcia radziecko-amerykańskiego układu o wzajemnej pomocy, marszałek Stalin przesłał na ręce prezydenta Trumana list o treści następującej:

„W trzecią rocznicę zawarcia między naszymi państwami układu o wzajemnej pomocy proszę Pana oraz rząd Stanów Zjednoczonych o przyjęcie moich wyrazów podziękowania. Na podstawie zawartej umowy Stany Zjednoczone przesyłały Związkowi Radzieckiemu wielkie dostawy sprzętu wojennego. Dostawy te odegrały znaczącą rolę w prowadzeniu wojny i przyczyniły się w dużej mierze do osiągnięcia zwycięstwa. Wyrażam nadzieję, że utrwalone w ogniu wspólnej walki więzy przyjaźni między naszymi narodami pogłębia się jeszcze dla dobra obu narodów i długotrwałego pokoju. — Podpisano (—) J. Stalin.“

HOPKINS W DRODZE DO USA

PARYŻ. — Z Paryża donoszą, że wysłannik prezydenta Trumana, Harry Hopkins, opuścił stolicę Francji i udał się samolotem do Waszyngtonu. Natychmiast po przybyciu na miejsce Hopkins ma złożyć wizytę prez. Trumanowi i zdać mu sprawozdanie z przeprowadzonych rozmów. — Panuje ogólne przekonanie, że rozmowy, odbyte w Moskwie, przyczynią się do rozwiązania wielu problemów międzynarodowych.

DEBATA NAD POWSZECHNĄ SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ W USA

NOWY JORK (Polpress). — Zastępca sekretarza Stanu Joseph Grew, przemawiając przed komisją polityki powojennej w Izbie Reprezentantów, oświadczył, że przyszła organizacja bezpieczeństwa wymagała będzie wprowadzenia powszechnej służby wojskowej w Stanach Zjednoczonych. — Grew powiedział, że służba w szeregach armii amerykańskiej będzie trwała od 12 do 18 miesięcy.

ANGLICY ŁAMIĄ UMOWĘ FRANCUSKO-ANGIELSKĄ

PARYŻ. — Prasa francuska donosi, że władze syryjskie wypierają Francuzów z telefonicznych, telegraficznych i radiowych urzędów.

Anglicy uzbrajają żandarmerię syryjską wbrew umowie francusko-angielskiej. — Cenzura brytyjska pozwala na ogłaszanie w prasie syryjskiej gwałtownych ataków przeciwko Francji.

JESZCZE DOKOŁA SPRAWY SYRII

PARYŻ. — W odpowiedzi na notę francuską w sprawie zwołania konferencji 5-ciu mocarstw dla rozwiązania konfliktu francusko-syryjskiego, rządy USA i Wielkiej Brytanii oświadczyły, że nie życzą sobie, aby problem ten został rozszerzony na całokształt zagadnień Bliskiego Wschodu.

Zdaniem rządów USA i Wielkiej Brytanii, konflikt francusko-syryjski powinien być rozpatrzony na konferencji 3-ch mocarstw zainteresowanych.

W paryskich kołach politycznych podkreśla się, że Anglia i USA powinny przyjąć francuski punkt widzenia, gdyż został on poparty przez syryjskiego ministra spraw zagranicznych.

Desant Australijczyków na Borneo

LONDYN (BBC). — W dniu wczorajszym znaczne siły wojsk australijskich dokonały desantu na północnym wybrzeżu wyspy Borneo. Lądowanie poprzedzone było nalotami ciężkich bombowców.

Wyspa Borneo leży w połowie drogi z Sumatry na Filipiny i w połowie drogi na półwysep malajski. Zajęcie Borneo ułatwi znacznie dalsze lądowania, które nastąpią na półwyspie malajskim.

CIĘŻKIE NALOTY NA JAPONIĘ

LONDYN (BBC). — W dniu wczorajszym superfortece amerykańskie, eskortowane przez odpowiednią ilość samolotów typu „Mustang“, dokonały ciężkich nalotów na obiekty wojskowe w rejonie Tokio. Po ostatnich nalotach główne centra przemysłu japońskiego, a mianowicie Tokio, Osaka, Kobe, Nagoya znajdują się formalnie w gruzach. Japończycy oczekują lada dzień desantu wojsk amerykańskich na macierzystych wyspach, zwłaszcza, że wyspa Okinawa znajduje się w odległości tylko 600 km od Japonii właściwej.

Na tej właśnie wyspie Okinawa ulegają likwidacji ostatnie dwa garnizony Japończyków, znajdujące się na południu wyspy. Straty Japończyków na Okinawie wynoszą dotychczas 68.000 ludzi.

ARMIA HOLENDERSKA DO WALKI Z JAPONIĄ

LONDYN (Polpress). — W najbliższym czasie armia holenderska, składająca się ze 150.000 ludzi, weźmie udział w walkach przeciwko Japończykom na Borneo. Reszta będzie zwerbowana w samej Holandii.

STRATY AMERYKAŃSKIE

NOWY JORK. — Ministerstwo wojny Stanów Zjednoczonych opublikowało komunikat, w którym podało do wiadomości straty amerykańskie, poniesione w czasie wojny. Straty te wynoszą: 44.500 zabitych, 56.700 rannych, 10.700 zaginionych i 4.200 jeńców.

„MANCHESTER GUARDIAN“ O HITLERZE

LONDYN (Polpress). — Dziennik „Manchester Guardian“ wystąpił z wnioskiem o stworzenie specjalnej komisji międzynarodowej, której zadaniem byłoby zebranie wszystkich szczegółów, dotyczących ostatnich dni życia Hitlera. Dziennik pisze: „Nie można dalekoterować tego stanu rzeczy. Poglądki o tym, że Hitler żyje wciąż kursują w Niemczech. W wielu obozach jeńcy niemieccy wierzą, że Hitler nie zginął, a to mniemanie niewątpliwie dodaje otuchy jego ukrywającym się zwolennikom“.

Z posiedzenia Woj. Rady Narodowej

Exposé wojewody kiel. majora Wiślicz-Iwańczyka

Jednym z najważniejszych zagadnień obecnej chwili jest akcja przesiedleńcza na zachód, na ziemi Dolnego Śląska. Przede wszystkim dotyczy ona ludności z terenów dotkniętych najbardziej działaniami wojennymi, następnie szerokich rzesz małorolnych i bezrobotnych z miast. Akcja ta ma objąć sześćsettyśięczną rzeszę ludności z terenu województwa kieleckiego na tereny województwa wrocławskiego na Dolnym Śląsku. Z akcją przesiedleńczą wiąże się ściśle akcja zbiorów na przyłączonych terenach. Jest to sprawa honoru całego narodu. Nie możemy dopuścić, aby zbiory miały przepaść, aby po urodzajnym roku miał nastąpić głód, tylko z powodu naszej nieudolności.

Ze sprawą przesiedleńczą wiąże się ściśle sprawa wyżywienia. Województwo nasze nie jest obecnie samowystarczalne. Zniszczone są działaniami wojennymi całe obszary województwa, zniszczony przemysł — oto warunki w jakich się obecnie znajdujemy. W takich warunkach pozostaje duży odsetek ludności, która nie pracuje, a którą za swych znikomych zapasów musimy obecnie żywić. Akcja przesiedleńcza może ten stan radykalnie zmienić. Ludzie wyjeżdżający dostają na nowym miejscu pracę i chleb. Tymczasem tutaj możemy w większej mierze przydzielać ludności żywność i zapewnić jej pracę, która znajdzie się wtedy dla każdego. Trudności transportowe są stopniowo usuwane i dążymy, by zupełnie zniknęły. W dużej mierze korzystamy z pomocy Armii Czerwonej i Związku Radzieckiego. Przy akcji siewnej otrzymaliśmy nasiona siewne i traktory, obecnie otrzymujemy duże ilości cukru, maki, pszenicy, żyta i kaszy, licząc na dalsze dostawy kontyngentów będziemy mogli choć w ciężkich warunkach przeczekać do zbiorów. W sprawie odbudowy przemysłu i rzemiosła duże pole do działania mają Rady Załogowe i inicjatywa samych robotników. Wyniki tego już można widzieć. Ale mimo wszystko są one stosunkowo małe, gdyż nie wszystkie stanęły do tej pracy. Są jeszcze tacy, którzy nie wyszli zapatrywaniami swymi z okresu okupacji i pracują tak jak wtedy. Wydajność pracy musi się zwiększyć.

Jeżeli wydajność pracy nie wróci do norm należytych, jeżeli nie zmieni się stosunek robotnika do wykonywanej pracy, to nie możemy mówić o poprawie gospodarczej. Wiślicz żąda artykułów przemysłowych i musi je otrzymać. Współpraca na polu gospodarstwa wsi i miast musi się poprawić. Produkcja musi ulec zwiększeniu, a nastąpi to wówczas gdy zmieni się nasz stosunek do pracy. Nie wolno wprawdzie żądać, a później pracować, a przeciwnie, należy pracować, a praca będzie zawsze wynagrodzona. Opuszczanie dni pracy stało się rzeczą powszednią. Tego stanu rzeczy

tolerować dalej nie będziemy. Hasłem naszym powinno być wynagradzać i karać, by wyrobić należyty obywatelski stosunek naszego powojennego społeczeństwa do pracy. Maszyny zabrane przez Niemców będą zwrócone, może nie uda się odzyskać wszystkich, ale to, co do nas wróci wpłynie na wzrost produkcji.

Bardzo ważnym problemem jest sprawa odbudowy wsi. W tej mierze dużo już mówiono się ale dopiero teraz na prawdę przystępuje się do pracy. W pierwszym rzędzie zwraca się uwagę na odbudowę zniszczonych wsi, aby była wykonywana planowo, przy wykorzystaniu sił fachowych zatrudnionych poprzednio przy reformie rolnej. Odbudowa ma być oparta na nowo opracowanych wzorach, które po zatwierdzeniu będą natychmiast w praktyce realizowane. Mają to być Spółdzielnie budowlane z wprawy wadzeniem zasady przymusu należenia. Po nadto będzie urządzona w Kielcach wystawa nowoczesnego budownictwa na wsi, połączona ze sprawą wykorzystania odpowiedniego surowca. Tutaj jest możność ściślejszej współpracy z władzami wojewódzkimi Samopomocy Chłopskiej, której inicjatywa i praca jest doceniana przez państwo.

Jednak praca nasza może być owocna tylko wtedy, gdy oparta będzie na współpracy wszystkich warstw społeczeństwa. Front Narodowy musi być rzeczywistym. Musi on jednocześnie w sobie wszystkich, którzy pragną pracować dla dobra Narodu, dla

dobra Państwa. Wszyscy, którzy rozumieją, że miejsce ich jest przy wspólnej pracy nad odbudową zniszczonego długoletnią okupacją Kraju, osłabionego masowymi mordami popełnionymi przez Niemców, wszyscy ci powinni się znaleźć w tym Frontie Narodowym. W myśl wytycznych Rządu Tymczasowego wzywam więc wszystkich, którzy stoją jeszcze na uboczu, by zbliżyli się do nas.

Wzywam więc wszystkich, którzy błędnie działają dziś jeszcze na naszą według ich mniemania szkodę, by zastanowili się i zrozumieli, że działają na szkodę własnego Narodu.

Wzywam Was i zapewniam, że nie chcę gwałtownej zmiany Waszych przekonań politycznych. Chcę tylko pracy, nad odbudową naszej Ojczyzny. Wasz stosunek do pracy jest stosunkiem do Państwa. W imieniu Rządu wzywam Was, dotychczasowi członkowie A. K., wyjdźcie z konspiracji i bezcelowej włóczki w lasach, zdajcie broń, a bezpieczeństwo i wolność zostanie Wam zapewnione.

Zniszczony nasz kraj za długo już czeka na rękę do pracy. Niechaj wszyscy staną do pracy dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej, dla utrwalenia Jej ustroju demokratycznego, gdzie każdy człowiek znajdzie swoje miejsce pracy i opiekę.

Wojewoda Kielecki
mjr. Wiślicz - Iwańczyk

Mowa Suzuki w japońskim parlamencie

MOSKWA (Polpress). — Agencja Domef donosi, że premier Japoński Suzuki wygłosił w parlamencie przemówienie, w którym m. in. podkreślił, że Japonia odrzuciła żądanie bezwzględnej kapitulacji i że w razie konieczności będzie kontynuowała wojnę na wyspach macierzystych. Mówiąc o nalotach lotnictwa sprzymierzonych na Japonię Suzuki wyraził ubolewanie z powodu strat, jakie poniosła Japonia w ludziach i materiale.

EWAKUACJA LUDNOŚCI JAPOŃSKIEJ Z SZANGHAJU

PARYŻ. — Według doniesień radia paryskiego Japończycy rozpoczęli w tym tygodniu ewakuację ludności japońskiej z Szanghaju. Ewakuacja przemysłu rozpoczęła się już wcześniej.

DEKLARACJA MIN. GRIGGA

LONDYN. — Rządy brytyjski i amerykański oświadczyły rządowi francuskiemu, że nie akceptują propozycji Francji oddania sprawy Lewantu do rozstrzygnięcia konferencji 5-ciu mocarstw.

Rząd brytyjski uważa, że uregulowanie tej sprawy winno nastąpić jak najprędzej, zaś konferencja 5-ciu mocarstw może spowodować pewne komplikacje i opóźnienie. Brytyjski minister wojny Grigg oświadczył, że przede wszystkim należy uzyskać dokładne i prawdziwe informacje o incydentach na Bliskim Wschodzie. Odrzucił on stanowczo insynuacje ze strony kół francuskich, jakoby W. Brytania spowodowała zatarg lewantyński.

ARCHIWUM GORKIEGO W MOSKWIE

MOSKWA. — Po 4-letniej nieobecności wróciło z ewakuacji do Moskwy i wznowiło swoją działalność Archiwum Maksyma Gorkiego przy Instytucie Literatury Światowej.

Jednym z głównych zadań tego archiwum jest ułatwienie badań naukowych nad twórczością Gorkiego a szczególnie udzielenie pomocy Instytutowi Światowej Literatury w wydaniu dzieł Gorkiego.

W przygotowaniu do druku znajdują się cztery tomy nieopublikowanych utworów. W archiwum przechowuje się 75.000 dokumentów, w tej liczbie duża ilość rękopisów dzieł beletrystycznych i publicystycznych, listy wybitnych pisarzy, artystów, uczonych oraz rękopisy, zaopatrzone uwagami Gorkiego.

Duży dział archiwum zajmuje materiał biograficzny.

ARESZTOWANIE ZNANEGO HITLEROWCA

NOWY JORK. — Radio nowojorskie podało, że władze sprzymierzonych aresztowały byłego gauleitera prowincji Magdeburgskiej Rudolfa Jordana.

PRZESŁUCHANIE PETAIN'A

PARYŻ. — Z Paryża donoszą, że władze sądowe dokonały ponownego przesłuchania Petain'a.

W dalszym ciągu procesu przeciw francuskim sędziom Sąd Specjalny skazał 4-ch sędziów francuskich na długoletnie więzienie.

PARTYZANCI JUGOSŁOWIAŃSCY W MOSKWIE

MOSKWA. — W dniu wczorajszym do stolicy ZSRR przybyła delegacja partyzanckiej młodzieży jugosłowiańskiej, którą na lotnisku, udekorowanym flagami jugosłowiańskimi i radzieckimi, powitali przedstawiciele rządu ZSRR.

W odpowiedzi na powitanie delegat młodzieży jugosłowiańskiej oświadczył: „Przez cały czas walk czuliśmy za sobą poparcie Rosji i dlatego wygraliśmy. Wyrażamy Wam za to wdzięczność i uznanie. Teraz po odniesieniu zwycięstwa zacieśnimy jeszcze bardziej węzły łączące bratnie narody słowiańskie, które w spokoju przez długie lata święcić będą swój triumf“.

Komunikat Min. Aproprowizacji i Handlu

WARSZAWA. — Ministerstwo Aproprowizacji i Handlu komunikuje, iż delegat Ministerstwa nacelnik Biura Kontroli inż. Paweł Bojarski badał działalność Wojewódzkiego Wydziału Aproprowizacji w Krakowie i zapoznał się z dokumentami Komisji Kontroli, wyznaczonej przez wojewodę, jak i z materiałami, które zdołała zebrać Komisja Kontroli Społecznej Woj. Rady Narodowej w Krakowie.

Ponadto inż. Paweł Bojarski przeprowadził wyjaśniające rozmowy z przedstawicielami władz państwowych, partyjnych i społecznych województwa i przesłuchał szereg pracowników Woj. Wydziału Aproprowizacji.

Ministerstwo, na podstawie uzyskanego materiału, komunikuje, co następuje: Wobec zebrania materiału obciążającego pewnych funkcjonariuszów Woj. Wydziału Aproprowizacyjnego Ministerstwo przekazało

sprawę władzom prokuratorskim, celem wszczęcia postępowania sądowego przeciwko winnym.

Ponadto Ministerstwo zaprojektowało szereg zarządzeń personalnych i organizacyjnych, których zadaniem jest uzdrowienie stosunków i pracy w Woj. Wydziale Aproprowizacji w Krakowie.

ZJAZD NACZELNIKÓW URZĘDÓW INFORMACJI I PROPAGANDY

WARSZAWA. — W dniu 7 b. m. odbyła się w Ministerstwie Informacji i Propagandy, Warszawa, Targowa 63, konferencja naczelników Urzędów Informacji i Propagandy z całego kraju.

Na porządku dziennym był dwie ważne kwestie: akcja przesiedleńcza i repatriacyjna.

Oświadczenie Manuilskiego na konferencji prasowej w San Francisco

SAN FRANCISCO (Polpress). — Przewodniczący Komisji prac wstępnych (cele i zasady) i kierownik delegacji ukraińskiej Manuilski złożył przedstawicielom prasy sprawozdanie z przebiegu obrad Komisji.

Po długiej dyskusji przyjęła Komisja Jednogłośnie termin „Narody Zjednoczone” jako nazwę nowej wszechświatowej organizacji. Delegaci państw Ameryki Łacińskiej przedłożyli szereg innych projektów odnośnie nowej nazwy, jak np.: „Zgromadzenie Narodowe”, „Wspólnota Narodów”, „Stowarzyszenie Narodów” i t. d. Uzasadniając te projekty, wskazali oni, że nazwa „Narody Zjednoczone” wywoływać będzie reminiscencje wojenne i może utrudnić w przyszłości wstąpienie do organizacji nowych członków. „Rzecz jasna, że mowa tu o możliwości dopuszczenia w przyszłości państw neutralnych i byłych nieprzyjacielskich”. Zwracali oni również uwagę na trudności w przełożeniu terminu „Narody Zjednoczone” na inne języki. Delegacje ukraińska i francuska podtrzymały pierwotny wniosek Stanów Zjednoczonych. — Delegat ukraiński w uzasadnieniu podkreślił, że nazwa „Narody Zjednoczone” była w swoim czasie wysunięta przez Prezydenta Roosevelta i że dla uczczenia pamięci Wielkiego Zmarłego winna być ona utrzymana. Poza tym nazwa „Narody Zjednoczone”, zdaniem Manuilskiego, podkreśla zasady, o które walczyć powinna przyszła

organizacja międzynarodowa. Odpowiadając na zarzut, że termin „Narody Zjednoczone” straciłby na aktualności w razie ewentualnego wybuchu konfliktu, oświadczył delegat ukraiński, że nie należy wystraszować tego rodzaju przepowiedni i że delegacja ukraińska uważa ścisłą współpracę wszystkich wielkich państw za najlepszy sposób utrzymania pokoju.

Po wystąpieniu delegata Francji, który podtrzymał projekt nazwy „Narody Zjednoczone”, wycofane zostały inne wnioski a termin „Narody Zjednoczone” uchwalono jednogłośnie.

SAN FRANCISCO (Polpress). — Przewodniczący Komisji, zajmującej się opracowaniem statutu Trybunału Międzynarodowego, delegat Peru — Manuel Gallagher oświadczył, że projekt statutu jest gotów i będzie w najbliższych dniach przedstawiony zgromadzeniu ogólnemu do aprobaty. Na wniosek delegata Iranu włączono do projektu klauzulę, według której wszyscy członkowie organizacji podpiszą zobowiązanie o przymusowym przedstawianiu sporów międzynarodowych Trybunałowi Międzynarodowemu. Wyroki Trybunału są wiążące dla członków organizacji. Jeżeli jakieś państwo nie zastosuje się do wyroku, to Rada Bezpieczeństwa ma prawo uchwalić podjęcie kroków przymusowych przeciwko niemu.

Prasa brytyjska o manifeście Churchilla

LONDYN. — Manifest przedwyborczy premiera Churchilla wywołał ożywioną dyskusję na łamach prasy brytyjskiej. Socjalistyczny „Daily Herald” zaatakował ostro premiera Churchilla za nadużywanie przymiotnika „narodowa” w odniesieniu do partii konserwatywnej.

„Dziwna jest rzeczą — pisze „Daily Herald” — że Churchill unika, jak może nazywania swej partii „konserwatywną”, choć jest to nazwa tradycyjna i odpowiadająca właściwemu stanowi rzeczy. Ideały konserwatywne maskuje się nazwą „ideały narodowe”. Maskowanie to jednak nie wprowadza w błąd nikogo. Zamierzenia konserwatywistów są zbyt jasne i zbyt dobrze znane dla narodu brytyjskiego. Fałsz i zakłamanie nie dadzą nigdy żadnych rezultatów“.

„News Chronicle” nazywa manifest Churchilla dziwnie nudnym i pustym. „W całym manifeście — pisze „News Chronicle” — nie ma właściwie nic poza zbiorem frazesów. Dziwnym jest, że maż stanu, taki jak Churchill, zdobył się na taki właśnie manifest“.

W przeciwieństwie do powyższych opinii „Daily Sketch” nazywa manifest Churchilla „podnoszącym na duchu” i „wybitnie szczerym i jasnym“.

„Daily Express” podnosi wybitną i nieprzeciętną osobowość i indywidualizm premiera Churchilla.

„Daily Mail” pisze, że manifest Churchilla powinien być natchnieniem i bodźcem do dalszych wysiłków narodu brytyjskiego.

PRZEMÓWIENIE JOHNSTONA

LONDYN. — W toku kampanii przedwyborczej kolejne przemówienie wygłosił

Przegląd prasy

Na nowoodzyskanych ziemiach naszych jeszcze nie wszystko dzieje się tak, jakbyśmy tego pragnęli. Coraz częściej przyjeżdża ktoś ze Śląska lub Pomorza, srodze zawiedziony i rozgoryczony. Wyjeżdża pełen nadziei i wiary w przyszłość, pełen optymizmu, z mocnym postanowieniem krzewienia polskości na ziemiach, które tyle lat jęczały pod butem krzyżackim. — a wraca załamany, nie rozumiejąc w ogóle, co się tam dzieje. — Bestie niemieckie panoszą się tam w dalszym ciągu, jakby na swojej ziemi, traktując nas, jak intruzów, a nie prawych właścicieli. Byłe szwab, którzy 10 lat ryczał „Heil Hitler” nagle zakłada czerwoną opaskę. Gdyby na Śląsk przyszli Chińczycy, — ten szwab miałby na zawołanie skończone oczy. — Ale nareszcie położony będzie temu kres. Wojewódzka Rada Narodowa województwa śląsko-dąbrowskiego na posiedzeniu w dniu 8 b. m. postanowiła stosunek do Niemców uregulować w sposób następujący („Dziennik Zachodni” Nr. 113, z dnia 9 czerwca 1945 r.):

- Nie dopuszczać powracających z za Odry i Nissy Niemców do ich poprzednich osiedli, gospodarstw i mieszkań.
- Usuwać Niemców z gospodarstw rolnych z chwilą przybycia rodzin repatriantów lub przesiedleńców.
- Powracających i usuwanych Niemców skierowywać do Niemiec, a w razie niepodporządkowania się, umieszczać w miejscach odosobnienia typu wiejskiego (na bazie majątków rolnych) i miejskiego (baraku).
- W miastach przesiedlać Niemców do dzielnic gorszych i zniszczonych.
- Wszyscy Niemcy i Niemki obowiązani są do pracy przymusowej, przy czyszczeniu miast, usuwaniu gruzów, naprawie dróg, mostów i t. d.
- Ustalić dla Niemców pracujących z wolnego najmu 75 proc., zarobków i dodatków do norm wyżywienia, a dla ich rodzin 75 proc. norm wyżywienia pobieranych przez Polaków.

Po przeczytaniu tego odetchnęliśmy. — Może nareszcie nastąpi nowa era i Polacy zajmą należne im miejsca i precz przepędzą z polskiej ziemi plugawego szwaba.

KRONIKA

Do burmistrzów, wójtów i kierowników świetlic w powiecie częstochowskim

Sekcja Propagand. Ligi Morskiej uprasza burmistrzów, wójtów i kierowników świetlic powiatu częstochowskiego o porozumienie się z Radami Narodowymi, komórkami politycznymi, Związkami Zawodowymi, miejscowym duchowieństwem i nauczycielstwem oraz kierownikami Straży Pożarnej w celu zorganizowania Komitetów Obchodu Święta Morza w dniu 29.VI 1945.

Komunikat O.M. T.U.R., Kół powiatu i miasta Częstochowy

Komitet Powiatowy Organizacji Młodzieży T.U.R. zwołuje na sobotę, dnia 16 czerwca 1945 r. godzinie 14.30 zebranie Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz wszystkich przewodniczących Kół O. M. T.U.R. w powiecie.

Ze względu na ważność spraw obecność obowiązkowa.

Początek zebrania punktualnie o godz. 14.30.

Uwaga, rzemieślnicy!

Okręgowe Tow. Rzemieślnicze w Częstochowie, ul. Kościuszki 6, przypomina, że z dniem 30 lipca r. b. uzyskane w czasie okupacji niemieckiej dyplomy czeladnicze lub mistrzowskie o tekście niemiecko-polskim tracią swą ważność, wobec czego dokumenty te należy złożyć jak najszybciej do wymiany w biurze Tow.

Jednocześnie Okręg. Tow. Rzemieślnicze wzywa obywateli członków Tow. do odbioru swych legitymacji członkowskich.

Otwarcie stołówki P. P. R. dzielnicy „Stradom”

P. P. R. dzielnicy Stradom zawiadamia, że dn. 10 czerwca 1945 r. została otwarta stołówka robotnicza przez P. P. R. dzielnicy „Stradom”, przy ul. 1 Maja 20. Otwarcia stołówki dokonał sekretarz Przemysłowy Wojewódz. Komitetu P. P. R. ob. Belczewski.

Sprostowanie

Niniejszym prostujemy omyłkowo podaną w nr. 97 z dnia 10.VI notatkę, z której wynika, że prezesem Obv. Ligi Morskiej w Częstochowie jest ob. Kucharzewski. Prezesem w rzeczywistości jest ob. K. Michałowski, dyrektor Ubezpieczalni Społecznej.

Nocne dyżury aptek

Od dnia 11 czerwca do dnia 17 czerwca dyżurują apteki:

J. Otrebskiego — Wieluńska 18,
J. Zagórskiego — Aleja Wolności 68.

Z życia kulturalnego

Wystawa fotografii „Warszawa wczoraj i dziś”

Dziś i dni następnych w lokalu Rady Zw. Zawodowych odbywa się wystawa fotograficzna „Warszawa wczoraj i dziś”.

Miejski Urząd Informacji i Propagandy stwierdza, iż harcerze Z. H. P. z terenu miasta Częstochowy upoważnieni są do sprzedaży biletów na wystawę „Warszawa wczoraj i dziś”.

Związkowa Szkoła Muzyczna

Zapowiadany od dawna Instytut Muzyczny rozpoczyna swą działalność pod nazwą Związkowa Szkoła Muzyczna. Dyrekcja Szkoły zawiadamia wszystkich zapisanych uprzednio do Instytutu Muz., jak i nowostępujących, iż Kancelaria Szkoły czynna jest codziennie od godz. 9 — 11 i 17 — 18-iej w lokalu Szkoły przy

ul. Jasnogórskiej 33/35 (obok Teatru) i przyjmuje zapisy oraz opłaty za naukę i egzamin. Egzamin wstępny rozpoczynają się 12-go i trwać będą do 16 b. m. Program Szkoły obejmuje naukę: na fortepianie, śpiewu solowego skrzypcach, wiolonczeli, instrumentach dętych, harmonii oraz przedmiotów teoretycznych — od początku do najwyższego poziomu.

Uczą siły pierwszorzędne.

TEATR MIEJSKI

Sala kameralna

We wtorek 12 czerwca b. r. o godz. 19-iej ciesząca się niesłychanym powodzeniem komedia Cwojdzńskiego „Freuda teoria snów”.

Po rozpoczęciu aktu wstęp na widowisku wzbroniony.

Sala duża

We wtorek 12 czerwca b. r. o godz. 17-iej wesola rewia p. t. „Przeгляд przebojów”.

Fenomenalna śpiewaczka koloratury

W najbliższą niedzielę, dnia 17 b. m. na estradzie częstochowskiego Teatru Miejskiego wystąpi na koncercie symfonicznym Zofia Łosakiewicz. Młoda ta śpiewaczka, która niedawno zakończyła studia śpiewacze u naszej światowej sławy rodaczki Ady Sari, obdarzona jest pięknym głosem koloratury i fenomenalnej skali. Debiut Zofii Łosakiewicz w Warszawie wzbudził zrominalną sensację, a młodzieńką artystkę okrzykano „polską Erną Sack” — co jest rzeczą szczególnie rzadką. Głos p. Łosakiewicz, nawet w najwyższych rejestrach odznacza się wielkim blaskiem i siłą oraz niezwykle pięknym timbre’em. Trudno po prostu uwierzyć, żeby podobne tony mogło wydać gardło ludzkie.

Z uwagi na wciąż rosnące zainteresowanie koncertami muzykalnej publiczności Częstochowy, biuro koncertowe Zawodowego Związku Muzyków zaprosiło specjalnie z Warszawy p. Zofię Łosakiewicz, aby wszystkim swoim sympatykom i słuchaczom sprawiła miłą niespodziankę.

Repertuar kin

Kino „Wolność” i „Polonia” — „Zdobycy Marokko” i Tygodnik „Bukareszt”.

Początek seansów: 14.30, 16.30, 18.30, w niedzielę i święta od 12.30.

Manifestacyjny pogrzeb w Kielcach

Dnia 3 czerwca w Kielcach odbył się pogrzeb pięciu ofiar, poległych w walce z otumanionymi poplecznikami faszyzmu. W pogrzebie tym brała udział miejscowa młodzież szkolna ze sztandarami, harcerstwo, przysposobienie wojskowe, szkół męskich, wojsko polskie i sowieckie, orkiestra M. O., delegacja partii i organizacji społecznych, duchowieństwo, przedstawiciele władz polskich i sowieckich z wojewodą kieleckim mjr. Wiśliczem i mjr. Kuprijem na czele oraz wielotysięczne tłumy ludności. Obrządy kondukt żałobny, uformowany się pod Katedrą ruszył na miejscowy cmentarz. Tutaj nad otwartą mogiłą po odmówieniu egzekwii, jako pierwszy przemówił proboszcz katedralny ks. Zelek. Mówca potępił haniebny czyn ludzi wzywanych z poczucia patriotyzmu i zaapelował do sumienia narodowego tych, co nie chcą zrozumieć, że jedyną drogą do wielkości Narodu jest miłość i konsolidacja. Sreń Woi. Wydziału Bezpieczeństwa, żegnając swych pracowników powiedział, że ludzie ci zginęli na rozkaz obcej agencji, która będzie niszczone, a ludzie dobrej woli i rzetelni Polacy muszą z lasu po-

Kino „Bałtyk” — „Przygoda pod Paryżem” i Polska Kronika Filmowa Nr. 9—102. Początek seansów: 15, 17, 19, w niedzielę i święta od godz. 13.

Kronika sportowa

W. K. S. „Orzeł” — R. K. S. „Naprzód” Radomsko 4:2 (2:1)

W niedzielę 10 czerwca o godz. 11 przed południem rozegrane zostały zawody towarzyskie w piłce nożnej między drużyną W. K. S. „Orzeł”, a R. K. S. „Naprzód” z Radomska.

Drużyna W. K. S. wystąpiła w składzie rezerwowym, albowiem 4 czołowych graczy z ataku wstawiono do reprezentacji Częstochowy ze Śląskiem, a to Mordarskiego, Waškę, Cyganika i Klimczyka.

W początkowej fazie meczu W. K. S. w 9 min. uzyskuje prowadzenie ze strzału Pawłowicza grającego b. ofiarne. Mimo początkowego naciśku „Naprzodu” na bramkę wojskowych drużyna gospodarzy nie może wykorzystać swoich sytuacji, albowiem ustępuje w polu technice wojskowych, grających b. ambitnie.

Niebezpieczny moment w 25 min. „za rękę” Milczanowskiego idzie w aut.

Już jednak w 27 min. Ciesielski dalekim strzałem lokuje piłkę w siatce nie bez winy bramkarza W. K. S. Bułuryna.

Następuje teraz zryw wojskowych. — Prawe skrzydło oddaje daleką centrę w środek, a nadbiegający Toboła płaskim strzałem uzyskuje prowadzenie.

Teraz coraz częściej następują ataki W. K. S. kończąc się strzałami na bramkę „Naprzodu”. Dobiają koniec pierwszej połowy. Przed gwizdem sędziego stwarza „Naprzód” poważną sytuację pod bramką W. K. S., jednak obrońca Kurek wybija piłkę na środek.

Następuje przerwa z wynikiem 2:1 dla W. K. S. Po przerwie nowe ataki „Naprzodu” doprowadzają wyrównania w 3 min. ze strzału Ciesielskiego.

Nowe zrywy W. K. S. pragnącego zdobyć prowadzenie, stwarzają niebezpieczne ataki na bramkę „Naprzodu”, wynikiem czego w 8 min. „bomba” Figla zdobywa dla W. K. S. prowadzenie.

Stan bramkowy utrzymuje się jednak bez zmian, dopiero w 22 min. Melnyczenko z podania Zajackowskiego strzela czwartą bramkę na korzyść W. K. S. Teraz inicjatywę przejmuje zupełnie W. K. S. jednak przy stanie 4:2 na korzyść W. K. S. Sędzia odgizduje zawody.

Drużyna W. K. S. grała b. ambitnie — na wyróżnienie zasługuje obrona i pomoc. W drużynie „Naprzodu” Kołodziejczyk i Ciesielski wyróżnili się w polu. Obrona słaba.

Sędziował zadawalająco ob. Plutecki. Widzów około 1000.

Reflektorem w życie

Czy to są harcerze?

Przedwczoraj, w niedzielę byliśmy na ulicach naszego miasta świadkami dziwnej defilady. Alejami maszerowały setki młodych chłopców i dziewcząt, ale doprawdy nie wiedzieliśmy czy to dzieje się w Odrodzonej Polsce, czy też za najczarniejszych dni hitlerowskiej okupacji.

Bo jakże ta młodzież wyglądała? Kilkunastoletnie niedorożki w brunatnych koszulach, czarnych spodniach, wpuszczonych do butów i z wielkimi hitlerowskimi nożami, — smutną sławą cieszącymi się „dolchami” S. A. Do kompletu brak tylko było opaski na ramieniu z hackenkreuzem — a idealna byłaby kopia „miley” Hitlerjugend.

I podobno byli to polscy harcerze. Czy to nie kpiny z harcerstwa? A gdzie jest jakieś kierownictwo, które sprawuje kontrolę nad całością?

Przecież widok brunatnej koszuli wywołuje w nas odruch obrzydzenia, a ci młodzi chłopcy w widoczny sposób się w tym lubują. Czy tak bardzo imponuje im hitleryzm z jego gloryfikacją mordu, że piosenka, którą „harcerze” śpiewali jest dziś już nieaktualna, nie na miejscu i nie na czasie osławiona „Wojenko, wojenka, cóżże ty za pani”. Przecież nawet dobór piosenek w Z. H. P. nie powinien być dziełem przy-padku.

Ciesz nas widok defilującej polskiej młodzieży ale na miłość Boską strona zewnętrzna to nie biahostka. Każdy z chłopców ma napewno białą koszulę, pocóż więc to odrażające malpowanie hitleryzmu i noszenie zbroczonych krwią „dolchów” niemieckich.

Zresztą jakim prawem?

Mamy nadzieję, że kierownictwo Z. H. P. wejrzy w tę sprawę. „Szwed”

Kronika kielecka

Ujęcie zbrodniarza hitlerowskiego

Władze Bezpieczeństwa R. P. ujęły szefa krematorium na Majdanku w Lublinie Paula Hoffmana.

Prokurator Specjalnego Sądu Karnego w Lublinie w związku z tym wzywa wszystkie osoby, które przebywały na Majdanku i znały tegoż Hoffmana oraz jego zbrodniczą działalność, do osobistego zgłoszenia się w Prokuraturze Specjalnego Sądu Karnego w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 43, względnie pisemnego podania swego nazwiska i imienia oraz dokładnego adresu.

Termin w tym przedmiocie ustalono do dnia 20 czerwca 1945 roku.

Uwaga, kolarze kieleccy!

(Z) Dnia 27 maja b. r. w Kielcach nastąpiło uroczyste otwarcie sezonu kolarskiego. O godz. 9-iej na punkcie zbornym przed dworcem kolejowym zebrał się członkowie kieleckiego Tow. Cyklistów, stąd głównymi ulicami odjechali do Białogonia. Część kolarzy była w strojach przepisowych, rowery zaś udekorowane proporcjami o barwach narodowych. W Białogonie została odprawiona na intencję rowerzystów Msza św. z kazaniem ks. Połowski. Po Mszy św. i poświęceniu rowerów kolarze udali się na Słowik, gdzie odbyło się wspólne śniadanie.

WYSTAWA

WARSZAWA wczoraj i dziś

czynna jest od godz. 9 do 20 bez przerwy.

II Aleja 43

Ostatni wieczór

(Przed opuszczeniem Warszawy)

W piwnicy domu, gdzie otoczyło się kilkadziesiąt osób, stojąc nieruchomo, murmur, głowa przy głowie — cisza tak naprzęta, iż słyhać nieomal łomotanie serca. Każda chwila zbliża ku czemuś nieuniknionemu, a chwil tych od godziny 16-tej upłynęło już wiele — dochodzi 20-ta. Nerwy w ostatecznym napięciu. Brak powietrza. Duszo. Na rękach omdlewającej matki zaczyna płakać dziecko. Rozlegają się ostrożne sygnalizacje, nawołujące do zachowania ciszy. Jak w teatrze... Jak w teatrze na premierze niezwykle emocjonującej sztuki. Atmosfera jest tak nierealna, że zatracca się poczucie rzeczywistości.

Od czterech godzin na terenie naszego podwórza i domu toczy się walka małego oddziału powstańców z grupą niemieców. — Słychać przytłumione strzały, detonacje rozrywających się granatów, słychać odgłosy ciężkich kroków w parterowych mieszkanach, słychać kroki naszych żołnierzy, coraz to przebiegających korytarze piwnicy.

W słuchanym tłumie nie pada ani jedno słowo. Czekamy. Nagle z ust do ust szepcąc podawana wiadomość: „Niemcy okrzykiem, jest ich 12-tu, będą musieli się poddać!” Przez krótką chwilę ożywienie. Potem znów najgłębsza cisza. Nie jej nie ma. Nie dochodzą już żadne odgłosy...

I wtem napięta cisza rozdziera straszliwy rozkaz, wydany straszliwym głosem: „Raus, Hände hoch!” Jednocześnie przy zapasowym wyjściu z piwnicy, prowadzącym przez przekop do sąsiedniego domu, ogłuszający huk pękającego granatu.

Przeżalenie szarpnęło ludźmi, jak prąd elektryczny. Roztrzęsionymi rękami zaczęli zbierać swój dobytek. Ci, którzy schronili się tu z innych zburzonych domów, niewiele mieli do zabrania; ci, którzy całe swe mienie znieśli do piwnicy zamieszkiwanego domu, brali w pośpiechu i w beczadzie nerwów nie to, co było wartościowe i niezbędne, lecz to, co wydawało się im najłatwiejsze do zabrania.

Słychać znów: „Raus! Schneller! Pre-dziej, bo będą strzelać!” Ludzie powoli wypelzają z mroków piwnicy. Trwa to dość długo. Korytarz i schody są wąskie. Wychodzą ostatnia. Znów ryk: „Raus, raus, alle raus!” Jestem już u drzwi wyjściowych. Wzrok mój nagle spotyka się z ja-dowitymi oczami pod stalowym hełmem. Ku memu zdumieniu oczy te nakrywają się zwolna powiekami. Było widocznie w moim spojrzeniu coś, czego nie mogły znieść oczy dzikiej bestii.

Gromadzimy się przez dłuższą chwilę na podwórzu. Wrażenie nierealności trwa nadal. Potęguje się widokiem niezwyklej scenarii.

Dookoła języki płomieni liżą ściany domów, pną się, opadają, zwijają, by wystrzelić silniejszym rzutem. Ogień bije po-zogą w niebo zasnutę czerwienią. Niebo jest purpurowe, niebo płonie. Nagle od płomieni horyzontu odrywa się bezszelestnie sylwetka radzieckiego samolotu. Jedna... druga... trzecia... czwarta... Płyną cicho na wylączonych silnikach. Lecą jak widma olbrzymich nietoperzy, uchodzących bez szmeru z morza ognia. Świetlne pociski przeciwnościenne działają daremnie ściągnąć je na ziemię swymi barwnymi wstęgami. Lecą... Opuszczają się coraz niżej. Płonące niebo zakwita srebrzystymi kwiatami spadochronów. Zniekane serca zakwitają na krótką chwilę radosnymi kwiatami nadziei...

Obraz w swym kolorystyce, w swej grozie, w swej potędze jest tak niesamowity, iż w najbardziej nawet fantastycznym filmie uchodziliby za wytwór wybujałej wyobraźni. A film jest nie tylko kolorowy — jest również dźwiękowy. Ze straszliwym hukiem bomb, loskotem walących się murów, sykami i trzaskami płomieni pocyna łączyć się ryk pocisków, bijącej po obu stronach Wisły artylerii oraz przeraźliwy gwizd kul cekaemów i automatów.

Przez wyrwy w poszarpanych ścianach, przez zwały gruzu, przez doły, w które coraz to ktoś się zapada, wyprowadzają nas na ulicę, biegnącą wzdłuż Wisły. Zatrzymujemy się przed płonącym kościołem, bijącym w niebo skarga okaleczonych, strzelających wieżyczek. Pada rozkaz: pod karą

śmierci oddać zegarki i aparaty fotograficzne. Po ukończonej zbiórce, nowy rozkaz: mężczyźni na bok. Dreszcz rozpaczy przeszywa serca. Dłonie ludzi, których bestialska siła chce rozłączyć, wiążą się najsilniejszym węzłem śmiertelnego bólu. Pod tym ciśmieniem pęka powłoka nierealności. Fantastyczny film staje się rzeczywistym cierpieniem. Nieruchomiejemy nad przepaścią bezmiernej udręki. Nowy rozkaz nie spycha nas jednak na jej dno. Przeciwnie. Idziemy wszyscy razem. Ulga. Prawie radość. Nie rozłączają nas. Ruszamy. W tej samej chwili z bocznej ulicy wypelza z chrzestem kilka czołgów. Obok oddział kalmuków o potwornych twarzach z obnażonymi bagnetami w rękę. Ach, więc jesteśmy przeznaczeni na osłonę czołgów. W razie najmniejszego sprzeciwu — nóż kalmuka!... Nie — idziemy dalej. Znów westchnienie ulgi.

W najgłębszym milczeniu idziemy brzegiem Wisły, kierując się do mostu Poniatowskiego. Fale szarej rzeki polskąują krwawą czerwienią, wehlanając odblask płonącego nieba. Cała Warszawa w ogniu pożarów. A z ciemniejącej za Wisłą Pragi nienastanny ogień sowieckiej artylerii. — Nad naszymi głowami przelatują wciąż ze zgrzytem, świstem, poszumem potwornych skrzydeł ciężkie pociski. Kule cekaemów rozpryskują się o bruk nieledwie w stóp idących.

W naszych sercach nie ma leku przed taką śmiercią. Najstraszliwsze już się dokonało...

Irena Maciejewska.

